

Izhaja vsaki četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru z pošiljanjem na dom
za celo leto . 8 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vredništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

Štv. 17.

V Mariboru 8. avgusta 1867.

Tečaj I.

Srenjske volitve.

II.

Podlaga celej volitvi je imenik volivcev, t. j. tistih, ki imajo pravico voliti srenjski odbor. Kdo pa ima pravico voliti? To pravico ima:

1. Vsak srenjčan, ki je avstrijski državljani in plačuje kaj neposrednega (direktnega) davka od nepremakljivega blaga ali od obrti in dohodkov;
2. neglede ali plačujejo kaj davka ali ne: duhovni tam, kjer svojo dušno pašo opravljajo; državni in deželni uradniki; častniki in njim enako stoječe vojaške osebe v pokoju (penziji); pravdosredniki, bilježniki, zdravniki in javni učitelji
3. častni srenjčani.

Vojaki na odpustu (urlaub), tudi ko bi kaj neposrednega davka plačevali, ne smejo voliti. Tudi se ne smejo volivcem prištevati osebe, ki so se kakega hudodelstva (n. pr. umora, uboja, rop, zažiga itd.) krive spoznale ali so zavoljo hudodelstva v preiskavi, in osebe, ki so se krive spoznale, tatvine, goljufije ali nezvestega polastila zaupnega jim tujega premoženja, ali one, ki so se kaj takega udeleževale.

Imenik volivcev sestavlja župan. V imenik se ima zapisati celo ime voliveca in znesek, katerega plačuje na neposrednih davkih; ker je dostikrat v srenji več oseb enega priimka in celo krstnega imena, bi bilo dobro, ko bi se k vsakemu imenu postavila še vas in hišino število, da bi se ne delale pri volitvi zmešnjave. Vrstijo se volivci po večini davkov, tako, da stoji na prvem mestu tisti, ki plačuje v srenji naj več davka, drugi za njim po vrsti, kakor kateri plačuje, tako da je slednji on, ki plačuje naj manj.

Oblika zapisnika bi bila po tem taka-le:

Zapisnik volivcev srenje Gornograške, okraja Celjskega.

broj	Krstno ime in priimek	Vas	hišino število	plačuje davka	
				gold.	kr.
1	Janez Hribar	Orehova vas	3	92	60
2	Jože Bregar	"	22	80	15
3	France Gričar	Gabrje	6	72	—
4	Nace Ravnikar	Mirna	1	63	22 ^{1/2}
5	Nace Planinščak	Dob	17	50	16
6	Miha Pavčič	Hudo	16	49	50
7	Matevž Bogotaj	Brezovo	3	48	79
8	Matija Vodopivec	Dob	2	48	79

itd.

Ko bi se primerilo, da bi dva voliveca enako davkov plačevala, se morajo staviti njih imena po abecednem redu, zato stoji v našem zapisniku Bogotaj pred Vodopivcem, dasiravno prvi ne plača krajcarja več davka, kakor drugi.

Županom ni treba imenikov celo na novo delati. Od zadnje volitve naj si jih poiščejo in popravijo. Naj bolje, da se potrudijo ž njimi do davkarij, kjer bodo zvedeli, ali so se dačni prireski volivcev od zadnje volitve kaj premenili in kako so se premenili. Po tem bo treba onega, ki je celo na nič prišel in ne plačuje nobenega davka, popolnoma izbrisati, onega, ki plačuje več ali manj, v imeniku prestaviti, n. pr. Matija Vodopivec si je pridobil nekaj zemljišča, tako da zdaj plačuje 65 fl. 60 kr. davka; njega bo moral tedaj župan prestaviti iz osmega mesta na štrto in Ravnikar, Planinščak itd. se pomaknejo vsak za jedno mesto nazaj.

Ker sta po nekterih krajih mož in žena kot sosesnika vpisana v zemljiščinih knjigah in toraj tudi oba odrajtjeta davek, bi bilo misliti, da imata tudi pri volitvi vsak svoj glas; ali volivni red je ženo ob glas djal, ker v § 7. veleva, da ima v tem slučaju samo mož pravico glasovati.

Šolske stvari.

Spisal Franjo Čeh, Strmski.

Naše ljudske šole razdelimo v tri rede in sicer. a) v prvi red.

Sem hodijo otroci od 6. do dokončanega 8. leta: V prvem redu se uči:

1. Krščanski nauk po malem katekizmu.

O krščanskem nauku povem le to, da tudi svetni učitelji morajo dotične gospode katekete v krščanskem nauku podpirati, kolikor je mogoče, posebno takrat, kadar zbolijo ali jih motijo druga duhovska opravila.

Ta uk se začne z vidljivimi rečmi, ki jih otroci v šoli, doma in okolici vidijo. Razložiti se zraven morajo naj imetnejše lastnosti teh reči ter tudi povedati odkod so? kakšne so? zakaj so? in kako se umno rabijo? Pri tem nauku se mora posebno paziti tudi na to, da se otroci misliti in prav govoriti vadijo, kajti oni pridejo večidel v šolo, neznaočmi misliti, govoriti in dobro paziti. Zraven tega pa so še boječi in sramožljivi, ker so menda doma od starišev ali norčavih poslov slišali praviti, kako težko jih bode učitelj v šoli izpraševal, za usesa navijal, pretepal in Bog ve, kaj še več, kakor da bi bila šola samo za strahovanje in otroška pokora.

3. Glaskovanje in branje v zvezi s pisanjem.

V naših ljudskih šolah so v prešlih letih učitelji otrokom slabikovanje (Buchstabieren) v glavo zabijali in sicer v časi bez vsega vspeha. Še le v drugem šolskem letu se je otroče zavedlo, da iz takih črk ali pismenk zlogi in besede priraščajo. Glede na takšne težave se lahko vidi, kako težko in počasno je slabikovanje, kako naravno in lahko pa glaskovanje (Lautiren). Pri glaskovanju se otroci brez velikega truda že v prvem polletu gladko brati nauče, ako se le pravi način glaskovanja pozna.

Kako abotni so tedaj taisti stariši, kateri temu učbinemu načinu nasprotujejo.

Da pa učitelj z otroci v glaskovanju čvrsto napreduje, mu je treba vseh 23 (Čujte vi gospodi šolski odborniki: Dvajsti in tri jih moramo imeti. Pisatelj) slovenskih abecednic in najmanj 2 abecedi izrezanih ali gibljivih črk za glaskovavnico (Lautiertafel).

So se otroci s dobrim vspehom po glaskovavnici in abecednicah glaskovati in za silo brati naučili, se potem branje po „abecedniku“ nadaljuje.

Za naše šole pa imamo 2 abecednika in sicer za celo slovenske in slovensko-nemške šole.

Abecednik za celo slovenske šole je izvrstno sestavljen ter nam da v svojem prvem delu mnogo tvarine za nazorni ali ogledni uk; jegov drugi del pa je kaj važen za ponavljanje krščanskega nauka in za poduk o otročjem lepem vedenju. On naj bi se rabil po vseh šolah naše škofije, razun ovih, ki so mešane. Mešane šole pa so po mestih, trgih in nekterih nemških pokrajinah kakor v Radgoni, Apačah, pri sveti Ani na Krembergu, Mariji Snežniči, Ljučah itd. Tam naj bi se rabila slovensko-nemška knjiga.